

PREDIKAN REFORMATIONSDAGEN DEN 5/ 5 1963

I LUNDS DOMKYRKAS KRYPTA.

TEXT: MATT 13:31.

PSALMER: 124:1-2, 25:1-4, 172:1-5, 40:4-5.

I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn. Låt oss bedja!

Gud, sänd din Ande i våra hjärtan, så att vi hör Ditt ord och lyder dig i gärningarna. Amen

Texten läses.

Giv din Ande med ditt ord så att dess kraft må varda spord. Amen

"Himmel och jord", det är Bibelns namn på hela verkligheten, allt skapat. "I begynnelsen skapade Gud himmel och jord", så börjar Bibeln. Och den slutar med att beskriva hur allt detta rasar samman: "Jag såg en ny himmel och en ny jord, ty den förra himmelen och den förra jorden voro förgångna." Det rasar samman, och ändå rasar det inte sammam. "En ny himmel och en ny jord..." Ty Han som skapar förbliver och att Han förbliver, det betyder att nytt uppstår.

Ett medel brukar Han i all sin skapelse, Han talar. "Ordet" är Guds kraft. Gud, alltings källa, som låter Nytt födas ur döden, Gud har bosatt sig i det bräckligaste av allt, i ord och i människoord.

Vår text är dessutom hämtad ur lidandeshistorien. Herren är uppe i Jerusalem och det är redan klart, hur det kommer att gå, det är bara två dagar före påsk. Han står snart inför Pilatus. Det är Han, den maktlöse, som man kan driva framför sig till korset som man kan skratta åt, håna och avliva, det är Han som säger: "Mina ord skola icke förgås."

Detta är textens anstöt. Att himmel och jord, vårt universum, har uppkommit i tiden och skall förgås i tiden, är inte något orimligt, tvärtom: rimligt - med vår vidgade kunskap. Men samma vidgade kunskap har också lärt oss att se Jesus av Nasaret som en del av ett stort historiskt sammanhang i Främre Orienten. Vi har svårt att tänka oss att en med mänskliga ord talande röst, en enda röst bland de många, skulle kvarlämna ord som icke förgås. Om himmel och jord förgås, ja, då förgås väl allt, alla ord, alla människominnen. Varför skulle han vara kvar, just han, som är så tydligt bunden i ett historiskt läge, delande sin samtids föreställningar om naturen och om universum? Vad kan det ha för mening att påstå, att hans ord icke förgås?

Om var och en av oss här skulle ställa frågan, vilken person, av alla dem vi har träffat, som har den starkaste verkan i oss, vars röst vi minns och hör, ständigt återvändande i vår erinring, särskilt i avgörande ögonblick, då skulle var och en med sin tanke vandra till en särskild människa - eller ett par människor - kanske långt borta. Jag minns en röst, bitar av en sats, talade till mig. Denna människa - var och en har sin röst att minnas - tänkte säkert inte så som

vi tänker nu, om rymdfarare, om atomsprängning och liknande - men denna olikhet är fullständigt likgiltig, den spelar inte en liten roll, utan den spelar ingen roll alls, på detta djupa plan, där vi påverkas från släkte till släkte. Därborta levde en människa, och jag förstår nu, att hon levde för mig, jag förstår det mer och mer för varje år. Det ligger en stark, långsamt verkande kraft i detta, att ge sitt liv, att leva fram det som gåva till andra.

Nu är vi människor, alla, snåla med vårt liv. När vi nyss försökte minnas en röst, en människoröst som återvänder hos oss, så måste vi i minnet gå var och en åt sitt håll. En hel del av vår splittring inbördes ligger i detta. Och ingen av oss kom till någon mänsklig stämna som var odelat ren, utan störande inslag. Vad det skulle betyda, om det i ett människohjärta bodde en kärlek som räckte till alla, det vet vi ingenting om, det ligger utanför vår erfarenhet. Men när vi letar efter Gud, då glömmer vi lätt detta djupt personliga som vi har erfarenhet av. Vi letar som om Gud skulle vara någonstans utanför rymden eller innanför atomerna: det där kan vi förklara, det kan inte vara Gud, det där är mänskligt, det kan inte vara Gud! Vi skalar bort, medan vi letar, och står till slut inför en isig tystnad och frågar efter Gud, utan svar. Men längst nere i det mänskliga, i det djupaste djup, som vi har skalat bort, där ligger en man på knä på jorden i trädgården och säger: "Om det är möjligt, så gånge denna kalk ifrån mig. Dock, icke såsom jag vill!" Vi har inget mått med oss, när vi kommer till detta djup, vi kan inte komma med någon vår erfarenhet och bedöma detta, bedöma Korset. Och de apostoliska vittnena därborta, de kan inte bevisa för oss, men de kan vittna såsom vittnen gör: "Ordet vart kött och tog sin boning ibland oss". Allt annat gott, som vi får genom andra människor, all kärlek, offervilja kommer också från Gud, det är Skaparen som dagligen låter nytt uppstå, här på jorden, i vår vardag. Men Gud har icke bosatt sig i en människa, så att Han är själv i en människa - utom i Honom. Och där denna oerhörda kraft har bosatt sig, där sker sådant som annars inte sker. Stängslet håller inte, Han går ut ur själva Döden och är Levande. Här är en Röst som räcker åt alla. Nu behöver vi inte gå åt olika håll och minnas var och en "sin" mänskliga röst. Hans bild är inristad i hela vårt släkte och kan inte utplånas därifrån. I den mest avgörande händelsen, som vår tillvaro rymmer och som vi ännu har framför oss, i Döden, tar vi steget till en värld där Han är Herre.

När vi ryggar tillbaka inför Döden, i fruktan - det gör vi ju - så beror det på att vi lever fel, och vi vet om att vi lever fel, åt fel håll, så att vi inte mognar. Vi är rädda för att falla ner utan att ha nått mognad. I den rädslan ligger också en skygghet för Kristus, Herren över livet, och för Hans dom. Det kan kännas som ett hot, detta, att Hans ord "icke skall förgås", - allt annat, men icke Hans ord. Många - fler än vi anar - känner en dunkel, obehaglig fruktan inför denna prövning och dom som kan komma.

Här är den punkt där Reformationen och Reformationsdagen har sitt särskilda budskap till oss, ett förblivande budskap, som man aldrig kan bli färdig med. Tre ting är av vikt.

För det första. Kristus står inte borta vid yttersta domen och talar sitt domsord, inte heller borta i det förflutna vid år 30, utan Han talar nu. Eftersom Gud bor i honom, kan han icke

stängas in, utan han bryter sig väg genom fängslan och uppsöker varje släkte, talande sitt ord till varje tid. Därför är denna text vald till Reformationsdagen: "Mina ord skola icke förgås" - det betyder: Jag skall icke upphöra att tala, jag skall vända mig till alla människor, på deras eget språk, och ge mitt ord till dem (idag på svenska språket här till oss och samtidigt kring jordens rund på andra språk; han är klädd i världens många språk och söker upp människan.)

För det andra. Vad han säger, när han söker upp oss, det vet vi ur Evangelium. Han har på jorden, nere i människolivets djup, lagt grunden, med sitt eget blod, så att de aldrig skall kunna glömmas, hurudan han är när han kommer. Där är bildsviten ur Evangelium, hur han går och letar upp förlorade människor, blinda och besatta - och skuldbelastade: "Var vi gott mod, min son, min dotter, dina synder förlåtas dig!" Och till sist offrad medan kläderna delas med tärningkast på marken nedanför honom. Han är det som kommer idag. Han lever och står nu för dörren och klappar.

För det tredje. Denna Röst från honom, rösten som röjer undan gammalt och skapar nytt, denna Röst har själv ordnat platser, där den skall bli räckt åt oss, såsom en dryck blir räckt åt en törstig. Han lämnade inte någon bak efter sig. Men han skickade ut apostlar, med ord på läpparna, för att de skulle dela ut syndernas förlåtelse, med munnen. Och han gav bröd och vin och lärde dem att dela ut detta: "Det här är min kropp", "Det här är mitt blod" - "tagen och delen eder emellan!" Och framför detta ligger den mest nakna av alla handlingar: en människa föres ner i vatten och upp igen - hon får dö från det gamla och träda in i ett nytt liv, Dopet. Så snart dessa handlingar sker, är Kristi församling på platsen. Och ändå försvinner inte den enskilde. Det finns en spets i allt han har stiftat: "För dig", "för dig utgiven", "för dig utgjutet".

När dessa tre ting står klara - han talar nu, Evangelium, för dig - då är det fjärde också givet: att vi hör på honom. Möter man en människa på gatan som vill säga en något, kan man låta bli att lyssna eller lyssna i misstro och därmed skära sönder gemenskapen. Men man kan också höra på och ta emot, den andre går bredvid och talar - och jag klipper inte av, det flyter emellan oss, jag tar emot. Den som på det enkla sättet lyssnar, han tror. Börjar man att höra på, så skall man märka, att Hans ord icke förgås, de tar inte slut utan de ger Nytt att leva på. Eftersom han är sådan som han är, blir man gjord rättfärdig av honom. När man bara hör på. Och man vågar lita på att när det hela är slut och allt rasar samman, skall han fortfarande räcka sin dryck i ordet: "Himmel och jord skola förgås, men mina ord skola icke förgås."

Ty himmel och jord, de förgås ju, på ett sätt, när vårt öga slocknar. Vi går och bär ständigt horisonten, ett stycke jord, ett stycke himmel, på näthinnan. I vår korta mänskliga tillvaro sker redan hela Guds historia med människosläktet. Kanske finns det ingen som har lärt oss det så eftertryckligt som Sören Kierkegaard, den ensamme, vars födelse vi minns just idag. Himmelens och jordens undergång, som skall komma, händer varje minut, när ögon, som har rymt himmel och jord några år, sluter sig. Mot det slutet går vi. De andra, som står mig nära, skall leva kvar, när jag dör, och de skall vänta på att himmel och jord skall förgås, för dem. Det största som kunde hända mig, och det största som kunde hända dem, det vore att Rösten

trängde in och födde den "frid som övergår allt förstånd". Vi har en psalm i vår psalmbok, som ber om detta, vi sjunger den nästan aldrig, den är för enskild för att sjungas (vi skall strax läsa några rader ur den). Psalmsångaren visste hur det kändes att frukta döden (han gick därinne i samma Köpenhamn som Kierkegaard, utan att de två hade något att säga varandra, också en bild av hur vi människor har det på jorden). Grundtvig visste vad fruktan var. Nu ber han att Rösten skall komma, "i nattens sista väkt", komma till hans sjukbädd, "i någon kär förtrogens dräkt, och sätt dig vid min sida, och tala - såsom vän med vän!"

Detta är Ordet som icke förgås när himmel och jord förgås. Amen

Låt oss bedja.

Lovad vare Gud, och välsignad i evighet, som, med sitt ord, tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Hans Helige Ande stadfäste Ordet, i våra hjärtan, att vi icke må vara glömska hörare, utan dagligen tillväxa i tro, hopp och kärlek och tålmod, intill änden och varda saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen

Efter tacksägelse:

Att säga världen helt farväl,
sent eller tidigt, varje själ
har lika svårt att lära.
Det lärdes aldrig på vår jord,
om, Jesu, du ej i ditt ord
som vän oss komme nära.

Kom som du vill - ty, Herre Krist,
en gång som för du skall förvisst
bli känd igen på Rösten,
den Röst, vars klang, trots världens larm,
gör själen brinnande och varm
och ger den rätta trösten. (Sv. Ps. 573: 1,7) jfr predikan

1963 75 Reformationsdagen
Lund Park: 5 krypt

Prelexer:

124:1-2

25:1-4

1 stycken

~~206:4~~

172:1-5

40:4-5

Text: Mark. 13:31

7 Faderns och Sonens och den Helige
Andes namn. ~~Stora~~ ^{Låt oss bejda!}
Gud, sönd din Ande i våra hjärtan, så att
vi hör ditt ord och tyder dig i gärningarna.
Vår predikatorens läs i Markusevangeliet
gellets trettonde kapitel, den trettio-
fjärde versen, och tydenså:

"Jens sade: Himmel och jord ska
förigas, men mina ord ska ^{icke} ~~skola~~
förigas." Giv oss din Ande med ditt ord
så att den kraft mövanden ^{gärna} ~~spol~~

①

"Himmel och jord", det är
Bibels namn på hela verkligheten,
allt skapat. "I begynnelsen skapade
Gud himmel och jord", så börjar
Bibeln. Och den slutar med att be-
skriva hur allt detta roat samman:

"In sig en ny himmel och en ny jord,
th den förra himmelen och den
förra jorden voro förgångna. Det
varar samman, och ändå har var
det icke samman. "En ny himmel och
en ny jord... Ty han som skapar
förbliver, och att han förbliver, det
betyder att nytt uppstår."

Et medel brukar han i all
sin skapelse, han talar "Ordet" är
Guds kraft. Gud, alltings källa,
som låter nytt födas ur det som
är ~~förgångligt~~. Gud har borat sig
i det bräckligaste av allt, i oss
i människors ^{salmon}

Vår text är hämtad ur ti-
dandehistorien. Herren är uppe i

②

Zerusalem så det är redan klart,
hur det kommer att gå, det är bara
två dagar före påsk. Han står
där icke Pilatus, det är han, den
maktlöse, som man kan driva fram.
Får sig mot korset, som man kan
skrämtat, häna och abbliva, det
är han som säger: "Mina ord skola
icke förgås." Det är honom ~~och~~
hans ord Gud har ~~besatt~~ sig.

Detta är textens an-
stöt. Att himmel och jord, vårt uni-
versum, har ~~uppkommit~~ i tiden och
skall förgås i tiden, är inte något
vrimligt, tvärtom: rimligt - med
vår vidgade kunskap. Men så småna
vidgade kunskaps ~~har~~ ~~och~~ ~~lärt~~ oss
att se Jesus av Nazaret som en
del av ett stort historiskt sam-
manhang i västra Orienten. Vi
har sökt att lära oss att en med
människa ord talande röst en enda
röst bland de många, skulle ~~vara~~ ^{vara} ~~en~~
^{kvinnans}

③

om icke förgås. Om himmel och jord
förgås, ja, då förgås väl alla, alla
ord, alla människornas. Varför
skulle han ~~vara~~ ^{vara} kvar, just han, som
är så ~~starkt~~ ^{starkt} bunden i ett historiskt
läge, delade sin samtids frörelä-
ningar om naturen och om universum?
Vad ~~skulle~~ ^{kan} det ha för mening att på-
stå, att hans ord icke förgås?

Om var och en av oss här
skulle ställa frågan vilken person, av
alla dem vi har ~~träffat~~ ^{träffat}, som har den
starkaste vertan i oss, vars röst vi
minns och hör, ständigt återvändande
i vår erinring, särskilt i avgörande öga-
blick, ~~i sömn och i drömliga ögon-~~
~~blick~~ då skulle var och en ~~svara~~ ^{svara} med
sim-lautke vandra till en särskild män-
niska - eller ett par ^{människor} - kanske lärt boka.
Jag minns en röst, bitar av en såd, Tala-
re till mig. Senna människa ^{sin röst} ~~var~~
och en ~~andra~~ ^{andra} ~~har~~ ^{har} ~~ett~~ ^{ett} min-
nas - tänkte såkert icke så om vi

(4)

tänker om, om rymsfärd, om etnospåring och liknande — men denna obitlighet är fullständigt litigillig, den spelar inte en liten roll, utan den spelar ingen roll alls, på detta djupa plan, där vi påverkas ~~av~~ från stökta till släkte. Där bröta levde en människa, och jag förstår nu, att hon levde för mig, jag förstår det mer och mer för varje år. Det ligger en ^{stark} ~~och~~ ~~och~~ låggrant verkande kraft i detta, att ge sitt liv, att lämna fram det som en gåva till andra.

Nu är vi människor, alla små. La med vänt liv. När vi nyss förvickla min. var en röst, en människoröst som återvänder hos oss, så måste vi i minnet gå och och en åt sitt håll. En hel del av vår glömska inbides ligger i detta. Och ingen av oss kom till någon mänsklig stämman som var ordelat från, utan störförde i utloj. Vad det skulle betyda, om det icke människogärta

(5)

bodde en kärlek som räckte till alla, det vet vi ingen ting om, det ligger utanför vår erfarenhet. Men när vi letar efter Gud, då glömmas vi lätt detta djupa personliga som vi har erfarenhet av. Vi letar som om Gud skulle vara någonstans utanför vår myndighet eller i vår förståelse. Det där kan vi förhålla, och det kan icke vara Gud, det där är människligt, det kan icke vara Gud! Vi skalar bort, medan vi letar, och stäs till slut inför en isig bystnad och fröjan efter Gud, utan som. Men Läppt nere, i det människliga, ^{Som vi har skogligt varit} känd djupa djup, där ligger en man på knä för ^{orden} ~~svaret~~ i trid. gård och och säga: " ~~Men~~ ^{Men} Om det är möjligt, så gånge denna falk från mig. Lock, icke så som i utloj! ~~Men~~ ^{Men} Vi har inget mer med oss, när vi kommer till detta djup, vi kan icke komma med

⑥

någon vår erfarenhet och bedöma
detta, bedöma Korset. Och de
apokalyptiska vittnena där Gorta,
ble kan inte bevisa för oss, men
de kan vittna såsom vittnen gör:
"Ordet varf hört och tog sin koring
i Guds ord". Allt annat gott, som
vi får genom andra människors,
all kärlek och offerliga kommen
eckeri från Gud, det är Skaparen
som dagligen låter nytt uppstå
här på jorden, i vår vardag. Men
Gud kan icke bota sig i en
människa, så att han är själv i
en människa - utom i honom.
Och där denna oerhinder kraft kan
bota sig, där sker sådant som an-
ders inte sker. Stängslet kallar
rute, kan gå ut för själva Döden
och är slubunde. Här är en Röst
som räcker åt alla. Na behöves
vi icke gå åt olika håll och
minnas var och en sin "mörkliga

⑦

Röst. Hans bild är ieristad i
hela rikt släkte och kan inte
utslanas därifrån. Den mest av-
görande händelsen, som var till-
varo ryggen och som vi ämnar han
frankf: oss, i Döden, är vi deget
Att en värld där han är Herre.

När vi ryggas tillbaka
i för Döden, i fruktan - det gör
vi ju - så beror det på att vi
lever fel, och vi vet om att vi
lever fel, åt fel håll, så att vi
inte mognar. Vi är rädda för att
falla ner utan att ha nått nog-
nod. Den rädslan ligger också
en ~~sak~~ ^{skugga} för Kristus, Herren
över tiot, och för hans dom. Det
kan kännas som ett hot, detta,
att hans ord "icke skall förgräs"
- allt annat, men icke hans ord.
Många - fler ärovar - känner en
dunkel, obelaglig fruktan inför
denna mörkning och dom som kan
komma.

⑧

Reformationen och

Här är den punkt där Reformationens tid och ett särskilt budskap till oss, ett förbättrings budskap, som man aldrig kan bli fördög med. Tre ^{ting} är av vikt.

För det första. Kristus står inte borta vid yttersta dörrarna och talar sitt dårbors, inte heller borta; det förfämla vid år 30, utan Han talar nu. Eftersom Gud bor i honom, kan han inte stängas in, utan han bryter sig väg genom väggen och öppnar varje läkte, talarde sitt ord till varje

L. S. Lärfr är denna text vald till Reformationens dag: "Min ord stod icke förgävs" - det betyder: Jag skall icke upphöra att tala, jag skall vända mig till alla människor, på deras eget språk, och ge mitt ord till dem på deras eget språk. Lenna svenske språket här till oss och samtidigt i kyrkan jordens runt på andra språk; han är ~~ett~~ klädd i

⑨

många

ett världens språk och söker upp människor.

För det andra. Vad han säger, när han söker upp oss, det vill vi i Evangelium. Han talar på jorden, nere i människolivets djup, långt grunden, med sitt eget bebud, så att det aldrig skall kunna glömmas, hurudan han är när han kommer. Han är hela världen i Evangelium, han kan gå och leta upp förlorade människor, blinda och besatta - och skuldbelastade: "Var vid gott mot, min son, min dotter, dina synder förlitas dig!" Och till sitt ^{med barn i kyrkan} offrad, medan kläverur delas på marken nedanför honom. Han är det som kommer idag. Han lever och står nu för världen och tillkommer.

För det tredje. Lenna Röst från honom, röst som höjer upp den gammal

(10)

och skapar nytt dans. Röst
har själar ordnat platser, där
den skall bli räckt åt oss, såsom
en dyck bli räckt åt en försting.
Han lärnade inte någon bok ef-
ter sig. Men han stöckade ut grot-
lor, med ord på lifjornas, för
att de skulle rela ut syndernas
förlätlise, med munnen. Och
han gvar bröd och vin och lärde
dem att rela ut detta: "Det här
är min förop, "Det här är mi-
t blod" - "Tager och delar eder
emellan!" Och framför ^{med makt} till detta
ligger den ~~texten~~ av alla land-
lingar: en nämiska föres ner
i vatten och upp igen - konför de
från det gamla och träd in i ett
nytt liv, Dopet. Så snart denna
handlingar löser, är brist för-
sambing på platsen. Och
ända förmör iute den evskilde.
Det finns en spets i alle them

(11)

kan skiftat: "För Dig" "För Dig
utgiven", "För Dig utgjutet". Ting
står klara - kan talar nu, Evem-
gelium, för dig - di är det för-
de ockri givet: att vi tro på tro-
nom. Målar man en nämiska
på gatan som vill säga en något,
kan man låta bli att lygna eller
lygna i misstro och därmed skara
Sönder gemenskapen. Men man kan
ockri höra på och ~~tro~~ ta emot,
den andre gör brodis och talar
- och jag klipper iute av, det flyter
emellan oss, jag tar emot. Men som
på det enkla sätet ~~tro~~ ^{lygna} han
tro. Börjar man att tro på
så skall man märka, att tro
ord icke kan förgås, de tar in-
te slut utan de ~~tro~~
ger nytt att leva på. Ef-
terom kan är sådan som kan
är, blir man gjord rättfärdig
av honom, här man goda

"i nådens rida viktigt")
 Rösterna skall komma, kommen till
 kallas sjukbrödet, "i kårmen kär för
 Brogers draht, och sitt dig vid
 min rida och lala — säson vår
^{med} ~~ca~~ "cän!"

Detta är ordet som
 icke förgås när himmel och
 jord förgås. Amen.

Lit os besj.

Lorud om Gud, och utbjud i evighet,
 som med sitt ord, bröten, lär, förmunar
 och sammaros. I kass Helige Andre står -
 förste Ordet, i våra hjärtan, att vi icke
 må vara glömska hörare, utan dagligen
 tillvåra, i tro, hopp, kärlek och tillämnad.
 i till änden, och om de saliga. Se som Fe -
 ses Kristus, vår Herre. Amen.

Kollekt idag (allmänna) ^{ambrotulm}
 - " - föra till.
^{Mer} ^{allmänna} ^{ambrotulm} ^{den} ^{den} ^{den}

Amen. (i wongvörstingvort)

Alt. - certifikat! ^{ambrot} ~~gågägen~~

Mat. - belyg ^{hans} ^{lär} ^{ut} ^{och} ^h ^{er}
 Ammäter rocande
 äst.-värer till resp.
 Lyrn: förs.

Lyrn. ~~De~~ ^{Lär} ^{av} ^{det} ^{lit-}
 t-ic och 3: de gägens Lyrn.
 kungäras e. g. 3: de 1: 1: 1: 1:

Herren Gud som kan skiftat äkter-
 ska pöst.
 Herren Gud som kan skiftat äkter-
 ska pöst.
 Herren Gud som kan skiftat äkter-
 ska pöst.

3 vider

efin de rida: "Herren Lore om ett
 så belänkta vår egen ^{fierlekade} ^{best.}
 gömy, ett, när vi skola skingra, från
 detta förgångliga livet, vi må om
 Lored de till en salig hädron förs. chuan.

Att säga visten helt förvild,
sent eller tidigt, varje själ
har tittat svårt att lära.
Det lärdes aldrig på vår jord,
om. Jem, du g; i ditt ord
som vän var komme nära.

Heure Krist
Kom som du vill - ty, ~~ett är vitt~~,
en gång som för du skall förstå
bli kär i ögen på Röst.
den Röst, vars kläng, trots värdena
gör själar bli enande och varm
och ger den rätta Röst.

Guds Frid, som övergår allt förstånd,
lässe edra hjärten, och edra tankar,
i Kristus Jesus. Amen.

Heure, ord;
Skiv också!
Vår hjärta!
Amen.
P. 94